

DOI: <https://doi.org/10.32782/ecovis/2026-2-1>
УДК 631.115:338.43:005.584.1

Бойчук Ярослав Васильович

аспірант,

Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-0793-905X>

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ МОНІТОРИНГУ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

У статті обґрунтовано теоретико-методичні засади моніторингу розвитку сільськогосподарських підприємств як складової організаційно-економічного механізму їх управління. Доведено, що зміни зовнішнього середовища, посилення конкуренції та зростання невизначеності у діяльності сільськогосподарських підприємств потребують ефективної системи моніторингу. Обґрунтування методичного забезпечення функціонування організаційно-економічного механізму моніторингу здатне забезпечувати своєчасне виявлення тенденцій у розвитку підприємств і створювати інформаційне підґрунтя для прийняття обґрунтованих нами управлінських рішень. Розкрито зміст організаційно-економічного механізму моніторингу розвитку сільськогосподарських підприємств та охарактеризовано його методичні складові. Обґрунтовано доцільність застосування принципів наукової обґрунтованості, системності, комплексності, безперервності моніторингу, релевантності інформації, причинно-наслідкових зв'язків, орієнтації на прийняття управлінських рішень при формуванні моніторингової системи.

Ключові слова: сільськогосподарські підприємства; моніторинг розвитку; організаційно-економічний механізм; методологічна база; ефективність управління.

Yaroslav Boichuk

Postgraduate Student,

Vasyl Stefanyk Carpathian National University

METHODOLOGICAL FRAMEWORK FOR THE FUNCTIONING OF THE ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISM FOR MONITORING THE DEVELOPMENT OF AGRICULTURAL ENTERPRISES

The article explains the theoretical and methodological bases of monitoring the development of agricultural enterprises as a part of their organizational and economic management mechanism. It is proved that changes in the external environment, stronger competition, and growing uncertainty in the activity of agricultural enterprises require an effective monitoring system. The explanation of methodological support for the functioning of the organizational and economic mechanism for monitoring agricultural enterprises can ensure the timely identification of trends in enterprise development and create an information basis for making justified management decisions. The content of the organizational and economic mechanism for monitoring development is revealed, and its methodological parts are described. The article explains the need to use the principles of scientific justification, system approach, complexity, continuous monitoring, relevance of information, cause and effect relations, and focus on making management decisions when forming a monitoring system. It is determined that the use of a complex system of indicators allows a full assessment of the economic, production, financial, social, innovative, and environmental aspects of enterprise development. It is proved that the introduction of the proposed methodological approach will help improve the quality of information and analytical support for management, timely identify risks and opportunities for the development of agricultural enterprises, and increase the efficiency of their functioning in the long term. The author carefully analyzed scientific approaches to monitoring the development of agricultural enterprises, in particular: system approach; directly correction oriented approach; process approach; institutional approach; reproduction approach. Monitoring the development of agricultural enterprises will be based on system and complex approaches, which provide for the sequence of stages of the monitoring process, the use of a relevant system of indicators, and modern information and analytical tools. In addition, with the help of monitoring, development trends are identified in time, the influence of internal and external factors is assessed, the justification of management decisions is improved, and the sustainable development of agricultural enterprises is ensured.

Keywords: agricultural enterprises; development monitoring; organizational and economic mechanism; methodological framework; management efficiency.



© Бойчук Я.В., 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

Постановка проблеми. Мінливе середовище, нестабільність соціально-економічних параметрів функціонування аграрного сектору, посилення конкурентного середовища та наявності структурних і територіальних диспропорцій у розвитку сільськогосподарських підприємств, спонукають науковців до формування дієвого організаційно-економічного механізму їх моніторингу. Обґрунтування методичних характеристик організаційно-економічного механізму моніторингу розвитку сільськогосподарських підприємств тримає курс на забезпечення безперервного спостереження, здійснення систематичного аналізу та інтерпретацію змін основних показників розвитку підприємств та створення інформаційної основи для прийняття управлінських рішень.

Методичною особливістю організаційно-економічного механізму моніторингу є те, що він виконує функцію оперативного відстеження поточного стану і тенденцій розвитку сільськогосподарських підприємств та формує базу для поглибленого аналізу, економічного моделювання та прогнозування. Отримані дані можна використовувати для оцінки можливих сценаріїв розвитку в середньо- та довгостроковій перспективі.

У реляціях економічної науки відзначається, що важливою методичною характеристикою є те, що результати моніторингу мають описовий та регуляторний характер. Поєднання описової та регуляторної функцій моніторингу створює підґрунтя для формування механізму впливу на фактори розвитку сільськогосподарських підприємств. У цьому висновку можна побачити, що формування механізму впливу відбувається із застосуванням коригувальних управлінських рішень, спрямованих на усунення виявлених відхилень, підвищення економічної стійкості та конкурентоспроможності суб'єктів господарювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукових досліджень моніторингу розвитку сільськогосподарських підприємств дедалі більше пов'язуються з використанням цифрових технологій, інтегрованих інформаційно-аналітичних систем, методів обробки великих масивів даних та інструментів підтримки управлінських рішень. Результати досліджень проблематики моніторингу розвитку сільськогосподарських підприємств вказують, що ефективність його функціонування визначається рівнем цифрової зрілості підприємств, якістю методичного забезпечення моніторингових процесів, повнотою інформаційної бази, обґрунтованістю системи показників та здатністю забезпечувати своєчасне опрацювання отриманих результатів. Можна стверджувати, що забезпечення достовірної оцінки ефективності управління розвитком сільськогосподарських підприємств та методичні засади механізму моніторингу позиціонуються із інтеграцію облікових, аналітичних і прогнозних інструментів із процесами стратегічного планування та бюджетування.

У методичному сенсі розкриття піднятої проблеми, визначається якістю та системністю інформаційного забезпечення, що актуалізує звернення до статистичного моніторингу розвитку аграрного сектору. На думку І. Свиноус, О. Гаврик, Н. Свиноус, І. Свиноус методологічний аспект системи статистичного моніторингу розвитку сільського господарства, припускає суцільне пооб'єктне спостереження підприємств за єдиною схемою і базою даних [1, с. 29]. Акцентуючи проблему у загальному концептуальному та вузькоспеціалізованому вимірах методичні характеристики організаційно-економічного механізму моніторингу розвитку сільськогосподарських підприємств, визначають його як інструмент стратегічного управління із поєднанням інформаційної, аналітичної та регуляторної функції задля забезпечення збалансованого та стійкого розвитку аграрного сектору.

Поділяючи думку В.М. Якубів та Д.І. Шеленко у частині того, що процес моніторингу є циклічним, оскільки, впровадивши інноваційні продукти у виробництво, вони з часом стають сталими для підприємства, а на їх місці з'являються нові, саме така організована аналітична робота в сільськогосподарських підприємствах є актуальною постійно [2, с. 67-68].

Організація, ефективність та функціонування організаційно-економічного механізму моніторингу розвитку сільськогосподарських підприємств, у тому числі практичні аспекти його реалізації розроблено у дослідженнях вітчизняних науковців. Колектив науковців ННЦ «Інститут аграрної економіки», акцентують увагу на тому, що завданням моніторингового аналізу та оцінки тенденцій розвитку підприємства сформулювати пропозиції для формування концептуальних думок подальшого розвитку галузі на основі конкретних даних [3, с. 4]. Єрмаков О.Ю., Дяченко В.С. вважають, що завдяки тактичним і стратегічним заходам моніторингу підприємства спроможні, у задані терміни коригувати дії з задля досягнення економічної стійкості сільськогосподарських підприємств при змінах зовнішнього середовища чи їх внутрішнього стану [4]. Сокол О.Г., доводить, що кожне сільськогосподарське підприємство має свої особливості і з їх урахуванням моніторинг може доповнювати загальну концепцію реформ і сприяти постійному та динамічному розвитку їх економічної стійкості [5, с. 50].

Матковський П.Є., Іваночко Б.Р., Мисів В.В., Луцак М.І., Слюсаренко Н.Н., Бабій В.Т. у своїй роботі вважають, що моніторинг та моделювання подальшого розвитку тенденцій сільськогосподарських підприємств є доволі важливим, враховуючи нові змінні [6, с. 499]. Поділяємо наукову позицію автора, відповідно до якої моніторинг та моделювання є невід'ємними складовими дослідження економічних процесів, адже саме вони враховують вплив нових змінних до динамічних умов функціо-

нування сільськогосподарських підприємств. Заслуговує на увагу запропонований Ю.В. Охотою та І.А. Чиковим методологічний підхід до формування інтегрального індексу на основі багаторівневої системи показників, який розширює можливості моніторингу завдяки використанню цифрових даних, математичного моделювання та об'єктивного визначення вагових коефіцієнтів на основі ентропійного методу [7, с. 308]. Некласичний підхід до оцінювання конкурентоспроможності базується на використанні нейромережевого моделювання, забезпечує формування інтегрального показника, придатного для здійснення моніторингу, порівняльного аналізу та інформаційно-аналітичної підтримки прийняття управлінських рішень [8, с. 222].

Попри значну кількість наукових праць, присвячених проблемам здійснення моніторингу, оцінювання ефективності діяльності та цифрової трансформації аграрного сектору, недостатньо розробленими є питання формування цілісного методичного забезпечення моніторингу розвитку у сільськогосподарських підприємствах. Існуючі підходи переважно орієнтовані на оцінювання окремих напрямів діяльності або використання локальних систем показників, чим актуалізується потреба у розробці методичного забезпечення моніторингу розвитку сільськогосподарських підприємств.

Мета статті. Метою даного дослідження полягає у дослідженні теоретико-методичних положень та обґрунтуванні методичного забезпечення моніторингу розвитку сільськогосподарських підприємств на основі системного підходу. Системний підхід у дослідженні передбачає визначення принципів, формування послідовності етапів моніторингового процесу, обґрунтування системи показників та інформаційно-аналітичного інструментарію для оцінювання тенденцій розвитку й підвищення обґрунтованості управлінських рішень.

Виклад основного матеріалу дослідження. Організаційно-економічний механізм моніторингу розвитку сільськогосподарських підприємств у конкурентному середовищі варто обґрунтувати на основі комплексного економічного дослідження, яке базується на поєднанні методологічних засад, методів, підходів та принципів.

Методичні засади організаційно-економічного механізму моніторингу розвитку сільськогосподарських підприємств формуються під впливом специфіки аграрного виробництва, високої залежності результатів діяльності від зовнішнього середовища та необхідності своєчасного управлінського реагування на зміни умов їх діяльності. Вибрані методичні засади реалізуються через систему моніторингу забезпечуючи їх практичну імплементацію в управління розвитком сільськогосподарських підприємств.

Методологічні принципи організаційно-економічного механізму моніторингу розвитку сільсько-

господарських підприємств сформовані як сукупність взаємопов'язаних, логічних й послідовних положень, інструменти реалізації процедур моніторингу які забезпечують цілісність оцінки процесів розвитку в конкурентному середовищі. До методичних засад ми віднесли: орієнтація моніторингу на розвиток як динамічний процес; поєднання організаційних та економічних складових моніторингу; системність формування інформаційної бази моніторингу; багаторівневості і багатокритеріальності оцінювання розвитку; орієнтація моніторингу на управлінське рішення; орієнтація на забезпечення економічної стійкості та конкурентоспроможності; поєднання поточного та стратегічного моніторингу.

Орієнтація моніторингу на розвиток як динамічний процес. Методичною засадою є трактування розвитку сільськогосподарського підприємства не як статичного стану, а як безперервного процесу кількісних, якісних та структурних змін. Орієнтація моніторингу на розвиток має забезпечувати фіксацію динаміки основних показників у часовому вимірі, виявлення тенденцій, фаз розвитку та критичних відхилень від запланованої траєкторії. Результати моніторингу можуть бути використані для оцінки поточного стану та своєчасного коригування управлінських рішень з урахуванням довгострокових цілей його розвитку підприємства.

Поділяємо точку зору С.П. Кобець, яка однозначно доводить, що варто розглядати принципи організації моніторингу, цілі і завдання моніторингу, етапи, об'єкт і предмет моніторингу, як основні чинники забезпечення формування його системи [9]. Варто також погодитися з думкою І.В. Аксьонові, яка стверджує, що динамічний аспект пов'язується з формуванням траєкторій і сценаріїв розвитку підприємства на майбутнє [10], а це породжує аналіз показників, їх динаміку, обчислення темпів змін, стійкості тенденцій та напрямів трансформації економічної системи сільськогосподарського підприємства.

Поєднання організаційних та економічних складових моніторингу. В основу організаційно-економічного механізму моніторингу покладено інтеграцію економічних параметрів розвитку (результативність, ефективність, фінансова стійкість) з організаційними характеристиками (структура управління, виробничі зв'язки, адаптивність, управлінські процедури). Об'єктивний характер дослідження забезпечується саме комплексним відображення процесів розвитку підприємства.

Системність формування інформаційної бази моніторингу. Методичною складовою організаційно-економічного механізму моніторингу є формування єдиної інформаційної основи спостереження спроможної ідентифікувати та узгоджувати об'єкти моніторингу. Формування інформаційної бази моніторингу за принципом системності полягатиме в її проникненні та охопленні внутрішніх та зовнішніх джерел даних, кількісних й якісних показників,

оперативною та стратегічною інформацію. Системність формування інформаційної бази моніторингу передбачає використання уніфікованого переліку сільськогосподарських підприємств як одиниць спостереження та формування репрезентативної генеральної сукупності об'єктів аналізу.

Багаторівневість і багатокритеріальність оцінювання розвитку сільськогосподарських підприємств. В основу моніторингу розвитку покладено:

- багаторівневу оцінку (мікрорівень підприємства, мезорівень галузі, вплив макросередовища);
- багатокритеріальний підхід (використання системи економічних, виробничих, фінансових, інвестиційних та соціальних показників).

Багаторівневість і багатокритеріальність оцінювання розвитку моніторингу на усіх рівнях управління (підприємство, підрозділи, види діяльності, ресурси) ґрунтується на системі взаємопов'язаних показників економічного, виробничого, фінансового, соціального й екологічного характеру.

Орієнтація моніторингу на управлінське рішення. Однією із важливих методичних засад є прикладний характер моніторингу завдяки якому результати є прерогативою для прийняття управлінських рішень. Курс на управлінське рішення підтримується і Л.Б. Боденчук, Л.С. Лютфалієвою та А.О. Надьон, адже ефективна система моніторингу включає зв'язок між всіма її елементами, які сприятимуть отриманню оперативної інформації для прийняття управлінських рішень [11, с. 56]. Також Н.М. Носач, А.Г. Єгіозар'ян, Є.С. Полякова наголошують на тому, що моніторинг здійснює ефективний зворотний зв'язок між різними рівнями управління та сприяє своєчасному виявленню відхилень, оптимізує використання ресурсів й адаптуцію організації до змін ззовні [12, с. 132]. Сахацький М.М., у свою чергу, доводить, що управлінські принципи є похідними від базових засад, притаманних правилам поведінки органів управління у процесі реалізації ними владних повноважень [13, с. 54].

Орієнтація на забезпечення економічної стійкості та конкурентоспроможності. Моніторинг розвитку є інструментом системного оцінювання економічної стійкості сільськогосподарських підприємств їх адаптаційного потенціалу до конкурентного середовища та здатності забезпечувати відтворювальний розвиток у довгостроковій перспективі.

Поєднання поточного та стратегічного моніторингу. Організаційно-економічний механізм ґрунтується на узгодженні поточного моніторингу стану розвитку сільськогосподарського підприємства з елементами стратегічного прогнозування.

Поточний та стратегічний моніторинг забезпечує системне управління розвитком підприємства в рамках оперативної оцінки результатів господарської діяльності [14, с. 503]. Відтак, забезпечує реалізацію довгострокових стратегічних пріоритетів економічної стійкості та конкурентоспроможності. За наяв-

ності поєднання поточного та стратегічного моніторингу досягатиметься і методична передумова підвищення ефективності управління розвитком сільськогосподарських підприємств та зв'язок між результатами поточної діяльності та стратегічними цілями соціально-економічного розвитку.

Ризикоорієнтована спрямованість моніторингу розвитку сільськогосподарських підприємств фокусує систему моніторингу на ранню ідентифікацію, оцінювання та попередження ризиків. Ризикоорієнтована спрямованість обумовлена високою залежністю аграрного виробництва від природно-кліматичних, ринкових, інституційних і соціально-економічних чинників, які зумовлюють підвищений рівень невизначеності управлінських рішень. У межах ризикоорієнтованого підходу моніторинг розвитку сільськогосподарських підприємств є систематичним спостереженням за індикаторами економічної стійкості, фінансової результативності, ресурсного забезпечення та інноваційної активності.

Під час дослідження застосовано сукупність методів, зокрема:

– *аналіз і синтез* був використаний автором задля розуміння суті поняття «моніторинг розвитку» й структурування його складових. Застосування методів аналізу сприяло декомпозиції складного процесу розвитку підприємства на окремі структурні елементи (економічні, виробничі, фінансові, інноваційні, соціальні та екологічні). Із використанням методів аналізу виявлено внутрішні взаємозв'язки між параметрами функціонування підприємства та чинниками зовнішнього середовища. Синтез сприяв забезпеченню інтеграції отриманих результатів у цілісну концепцію моніторингу розвитку. Поєднання обидвох методів дало можливість обґрунтувати авторське бачення структури моніторингу розвитку, ризики та потенційні можливості сільськогосподарських підприємств;

– *індукцію і дедукцію.* Метод індукції – для формування цілісного наукового уявлення щодо моніторингу розвитку сільськогосподарських підприємств, розширення емпіричних даних щодо функціонування аграрних підприємств, узагальнення висновків на основі емпіричних спостережень і теоретичних положень. Метод дедукції нами використано для: вивчення концепції сталого розвитку; обґрунтування специфічних характеристик моніторингу в аграрному секторі; визначення функціонального призначення моніторингу розвитку;

– *порівняльний аналіз* – для зіставлення показників розвитку сільськогосподарських підприємств у часі, виявлення особливостей структурних трансформацій розвитку сільськогосподарських підприємств, оцінити якісні зміни у функціонуванні аграрних суб'єктів господарювання та оцінювання динаміки формування ефективності їх господарської діяльності. Використання порівняльного аналізу при дослідженні динаміки господарської діяльності

сільськогосподарських підприємств дозволило оцінити, як зміни ресурсного потенціалу, чисельності зайнятих працівників, площі сільськогосподарських угідь і рівня прибутковості впливають на динаміку розвитку та ефективність сільськогосподарських підприємств;

– *абстрагування і конкретизація* забезпечило теоретичне розуміння сутності моніторингу розвитку сільськогосподарських підприємств, відокремлення найбільш суттєвих характеристик моніторингу від пересічних ознак, конкретизацію об'єктів моніторингу, ідентифікацію індикаторів та перенесення сформованих теоретичних положень на рівень сільськогосподарських підприємств урахувавши галузеві особливості;

– *адміністративні методи управління* використані для дослідження організаційно-управлінських механізмів забезпечення розвитку сільськогосподарських підприємств та їх ролі у функціонуванні системи моніторингу. Застосування адміністративних методів управління дозволило оцінити вплив інституційного забезпечення, нормативів, внутрішніх положень, управлінських процедур і контрольних інструментів на процеси збору, обробки та використання інформації щодо розвитку підприємства.

Використання сукупності методів посприяло узгальненню та систематизації наукових підходів до моніторингу розвитку сільськогосподарських підприємств. зокрема:

Системний підхід, використаний нами у роботі як методичну основу дослідження процесів моніторингу розвитку сільськогосподарських як цілісного механізму, інтегрованого в управлінські процеси. Боденчук Л.Б., Лютфалієва Л.С., Надьон А.О. зосереджують увагу на тому, моніторинг сталого розвитку підприємства має ґрунтуватися на системності, комплексності й регулярності використання принципів та інструментів, відповідати потребам підприємства, бути об'єктивним й прозорим [11, с. 56]. На основі системного підходу моніторинг досліджувався як динамічна інформаційно-аналітична система обробки та безперервного відстеження інформації про зміни на різних рівнях функціонування сільськогосподарського підприємства.

Безпосередньо *коригувально-орієнтований підхід* передбачає фіксацію відхилень фактичних показників від нормативних і цільових орієнтирів та інтерпретацію у контексті стратегічних цілей й прогнозних параметрів економічної стійкості підприємства. Єрмаков О.Ю., Дяченко В.С. виділили, що реалізація зазначеного підходу ґрунтується на: порівняльному аналізі поточних результатів розвитку зі стратегічними цілями підприємства; зіставленні фактичних показників із прогнозними значеннями економічної стійкості [4]. Застосування підходу дозволило нам утвердитись у думці про потребу і включення до системи моніторингу механізмів раннього поперед-

ження виникнення ризиків, погіршення економічних показників, втрату ресурсного потенціалу або зниження конкурентоспроможності, тобто моніторинг повинен здійснювати діагностичну та регулюючу функцію.

Процесний підхід, з наукової точки зору дозволив визначити послідовність етапів розвитку підприємств, визначення цілей спостереження, формування інформаційної бази, напрямки накопичення, обробки, охоплюють збір і верифікацію даних, оцінювання результатів, виявлення відхилень, прогнозування тенденцій, аналіз та використання інформації для прийняття управлінських рішень.

Інституційний підхід, у роботі використовувався для оцінки впливу формальних і неформальних інститутів на розвиток сільськогосподарських підприємств, дослідження змін у державній аграрній політиці, механізмах підтримки виробників, земельних відносинах, податковому регулюванні, коопераційних зв'язках та інститутах місцевого розвитку. Цільовим призначенням інституційного підходу є своєчасне виявлення інституційних бар'єрів у розвитку сільськогосподарських підприємств.

Розгляд *відтворювального підходу*, вказує на те, що він орієнтований на оцінювання здатності сільськогосподарських підприємств забезпечувати сталий розвиток. Оскільки відтворювальний підхід використано для дослідження розвитку сільськогосподарських підприємств, то його можна розглядати і як процес формування, використання, відновлення та нарощування їх ресурсного потенціалу. Відтворювальний підхід інтегрує в систему моніторингу показники відновлення та нарощування ресурсного потенціалу задля оцінювання якості розвитку сільськогосподарських підприємств.

Висновки. Запропонований нами методичний підхід дозволив послідовно оцінити етапи формування інформаційної бази, особливості відбору системи показників, зафіксувати поточний стан розвитку сільськогосподарських підприємств, напрямки проведення аналітичної оцінки та підготувати інформаційно-аналітичне забезпечення для прийняття управлінських рішень.

Використання комплексної системи показників, яка відображає економічні, виробничі, фінансові, соціальні, інноваційні та екологічні аспекти діяльності сільськогосподарських підприємств, у період війни та повоєнного відновлення економіки є затребуваною у часі. Проведений аналіз показав необхідність у безперервному здійсненні моніторингу, адже він забезпечує накопичення інформації та завдяки ньому виявляються закономірності у розвитку сільськогосподарських підприємств. Результати проведеного дослідження показали, що розроблена методика моніторингу є інструментом інформаційно-аналітичного забезпечення управління розвитком сільськогосподарських підприємств.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Свиноус І., Гаврик О., Свиноус Н., Свиноус І. Методичні підходи до формування аналітичного забезпечення моніторингу діяльності сільськогосподарських підприємств. *Економічний дискурс*. 2023. Вип. 1-2. С. 26-35. DOI: <https://doi.org/10.36742/2410-0919-2023-1-3>
2. Якубів В.М., Шеленко Д.І. Аналітичні можливості звітності підприємств при визначенні ефективності їх інноваційної діяльності. *Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. Серія „Економічні науки”*. 2010. № 8. С. 64-76.
3. Моніторинговий аналіз та оцінка тенденцій розвитку підприємництва, кооперації та агропромислової інтеграції за умов воєнного стану і повоєнних трансформацій / [М.Й. Малік, Ю.О. Лупенко, О.Г. Шпикуляк та ін.] : монографія; за ред. М.Й. Маліка. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2025. 88 с.
4. Єрмаков О.Ю., Дяченко В.С. Концептуальні засади формування економічної стійкості сільськогосподарських підприємств. *Ефективна економіка*. № 6. 2016. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5021>
5. Сокол О.Г. Методичні засади проведення моніторингу економічної стійкості сільськогосподарських підприємств. *Агросвіт*. 2009. № 3. С. 45–48. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/3_2009/11.pdf
6. Матковський П.Є., Іваночко Б.Р., Мисів В.В., Луцак М.І., Слюсаренко Н.Н., Бабій В.Т. Моніторинг та прогнозування господарської діяльності сільськогосподарських підприємств через призму статистики та теорії ймовірності. *Наукові перспективи*. 2025. № 10(64). С. 496-505. URL: <https://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/30907/30876> DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-10\(64\)-496-504](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-10(64)-496-504)
7. Охота Ю.В., Чіков І.А. Моделювання інтегрального індексу Е-компоненти на основі багаторівневої системи показників. *Modeling the development of the economic systems*. 2025. № 4. С. 308-323. URL: <https://mdes.khmn.edu.ua/index.php/mdes/article/view/727> DOI: <https://doi.org/10.31891/mdes/2025-18-39>
8. Чіков, І., Хасцька, О., Юлія, О., Тітов, Д., Пригоцький, В., Ніценко, В. Моделювання синтетичного показника конкурентоспроможності аграрних підприємств: методичний підхід використання інструментарію нейронних мереж. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 2023. 5(52), 222–242. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcартр.5.52.2023.4149>
9. Кобець С.П. Моніторинг у системі управління сталим розвитком підприємства. *Стійкий розвиток в умовах соціально-орієнтованої економіки: кол. моногр. / за заг. ред. В.В. Прохорової. Х.: Смугаста типографія, 2016. С. 120-127. URL: https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PoltNTU/3976/1/%d0%a1%d1%82%d0%b0%d1%82%d1%82%d1%8f_%d0%9a%d0%be%d0%b1%d0%b5%d1%86%d1%8c.pdf*
10. Аксьонова І.В. Моніторинг як сучасне інформаційне забезпечення аналітики та управління підприємствами. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 55. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-70> (дата звернення 11.05.2026).
11. Боденчук Л.Б., Лютфалієва Л.С., Надьон А.О. Організація та ефективність моніторингу діяльності підприємства. *Науковий погляд: економіка та управління*, 2024. № 2 (86). С 54-59. DOI: <https://doi.org/10.32782/2521-666X/2024-86-8> URL: http://scientificview.umsf.in.ua/archive/2024/2_86_2024/10.pdf є у 1.1.
12. Носач Н. М., Єгізар'ян А. Г., Полякова Є. С. Роль моніторингу та контролінгу в системі менеджменту суб'єктів економічних відносин. *Регіональна економіка*. 2024, № 3 131-139. URL: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2024-3-12>
13. Сахацький М.М. Управління розвитком аграрного підприємництва в умовах інституціональних трансформацій. Дис. на здоб. наук. ступ. докт. філософії 073 Менеджмент 07 Управління та адміністрування. Одеса 2024. 283 с. URL: <https://uacademic.info/ua/document/0824U003764>
14. Shelenko D., Balaniuk I., Sas L., Malik M., Matkovskiy P., Levandivskiy O., Humeniuk M. (2021). Forecasting of net profit and the area of land of private enterprises. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*. Vol. 43. No. 4: 500-516. DOI: <https://doi.org/10.15544/mts.2021.45> URL: <https://ejournals.vdu.lt/index.php/mtsrbid/article/view/2597>

REFERENCES

1. Svyunous I., Havryk O., Svyunous N., Svyunous I. (2023) Metodychni pidkhody do formuvannia analitychnoho zabezpechenia monitorynhu diialnosti silskohospodarskykh pidpriemstv [Methodological approaches to the formation of analytical support for monitoring the activities of agricultural enterprises]. *Ekonomichnyi dyskurs – Economic Discourse*, vol. 1–2, pp. 26–35. DOI: <https://doi.org/10.36742/2410-0919-2023-1-3>
2. Yakubiv, V. M., Shelenko, D. I. (2010) Analitychni mozhlyvosti zvitnosti pidpriemstv pry vyznachenni efektyvnosti yikh innovatsiinoi diialnosti [Analytical capabilities of enterprise reporting in assessing the efficiency of innovation activity]. *Visnyk KhNAU im. V.V. Dokuchaieva. Seriya «Ekonomichni nauky» – Bulletin of KhNAU named after V.V. Dokuchaiev. Series "Economic Sciences"*, no. 8, pp. 64–76.
3. Malik M. Y., Lupenko Yu. O., Shpykuliak O. H. et al. (2025) Monitorynhovi analiz ta otsinka tendentsii rozvytku pidpriemnytstva, kooperatsii ta ahropromyslovoi intehtatsii za umov voiennoho stanu i poviennykh transformatsii [Monitoring analysis and assessment of trends in the development of entrepreneurship, cooperation and agro-industrial integration under martial law and post-war transformations]. Kyiv: NNTs «IAE», 88 p. (in Ukrainian)
4. Yermakov O. Yu., Diachenko V. S. (2016) Kontseptualni zasady formuvannia ekonomichnoi stiikosti silskohospodarskykh pidpriemstv [Conceptual principles of forming the economic sustainability of agricultural enterprises]. *Efektivna ekonomika – Efficient economy*, no. 6. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5021> (accessed May 02, 2026).
5. Sokol O. H. (2009) Metodychni zasady provedennia monitorynhu ekonomichnoi stiikosti silskohospodarskykh pidpriemstv [Methodological principles of monitoring the economic sustainability of agricultural enterprises]. *Ahrosvit – Agrosvit*, no. 3, pp. 45–48. Available at: http://www.agrosvit.info/pdf/3_2009/11.pdf (accessed May 15, 2026).
6. Matkovskiy P. Ye., Ivanochko B. R., Mysiv V. V., Lutsak M. I., Sliusarenko N. N., Babii V. T. (2025) Monitorynh ta prohnozuvannia hospodarskoi diialnosti silskohospodarskykh pidpriemstv cherez pryzmu statystyky ta teorii ymovirnosti [Monitoring and forecasting the economic activity of agricultural enterprises through the prism of statistics and probability theory].

- Naukoviperspektyvy–Scientific Perspectives*, no. 10(64), pp. 496–505. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-10\(64\)-496-504](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-10(64)-496-504). Available at: <https://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/30907/30876> (accessed April 25, 2026).
7. Okhota Yu. V., Chikov I. A. (2025) Modeliuvannia intehrlnoho indeksu E-komponenty na osnovi bahatorivnevoi systemy pokaznykiv [Modeling the integral index of the E-Component based on a multilevel system of indicators]. *Modeling the Development of the Economic Systems*, no. 4, pp. 308–323. DOI: <https://doi.org/10.31891/mdes/2025-18-39>. Available at: <https://mdes.khmn.edu.ua/index.php/mdes/article/view/727> (accessed May 11, 2026).
 8. Chikov I., Khaietska O., Okhota Yu., Titov D., Prygotsky V., Nitsenko V. (2023) Modeling of the Synthetic Indicator of Competitiveness of Agricultural Enterprises: a Methodological Approach to the Use of Neural Network Tools, *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*, No. 5 (52), pp. 222–242. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptop.5.52.2023.4149>
 9. Kobets S. P. (2016) Monitorynh u systemi upravlinnia stalym rozvytkom pidpriemstva [Monitoring in the enterprise sustainable development management system]. In V. V. Prokhorova (Ed.). *Stiiky rozvytok v umovakh sotsialno-orientovanoi ekonomiky* [Sustainable development in a socially oriented economy]. Kharkiv: Smuhasta typohrafiia, pp. 120–127. Available at: https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PoltNTU/3976/1/%d0%a1%d1%82%d0%b0%d1%82%d1%8f_%d0%9a%d0%be%d0%b1%d0%b5%d1%86%d1%8c.pdf (accessed May 11, 2026).
 10. Aksonova I. V. (2023) Monitorynh yak suchasne informatsiine zabezpechennia analityky ta upravlinnia pidpriemstvamy [Monitoring as modern information support for enterprise analytics and management]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, vol. 55. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-70> (accessed June 03, 2026).
 11. Bodenchuk L. B., Liutfaliieva L. S., Nadon A. O. (2024) Orhanizatsiia ta efektyvnist monitorynhu diialnosti pidpriemstva [Organization and efficiency of enterprise activity monitoring]. *Naukovyi pohliad: ekonomika ta upravlinnia – Scientific View: Economics and Management*, no. 2(86), pp. 54–59. DOI: <https://doi.org/10.32782/2521-666X/2024-86-8>. Available at: http://scientificview.umsf.in.ua/archive/2024/2_86_2024/10.pdf (accessed June 08, 2026).
 12. Nosach N. M., Yehiozarian A. H., Poliakova Ye. S. (2024) Rol monitorynhu ta kontrolinhu v systemi menedzhmentu subiektiv ekonomichnykh vidnosyn [The role of monitoring and controlling in the management system of economic entities]. *Rehionalna ekonomika – Regional Economy*, no. 3, pp. 131–139. Available at: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2024-3-12> (accessed June 12, 2026).
 13. Sakhatskyi M. M. (2024) Upravlinnia rozvytkom ahrarnoho pidpriemnytstva v umovakh instytutsionalnykh transformatsii [Management of agricultural entrepreneurship development under institutional transformations] (PhD Thesis). Odesa, 283 p. Available at: <https://uacademic.info/ua/document/0824U003764> (accessed May 11, 2026). (in Ukrainian).
 14. Shelenko D., Balaniuk I., Sas L., Malik M., Matkovskyi P., Levandivskyi O., Humeniuk M. (2021) Forecasting of net profit and the area of land of private enterprises, *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*, vol. 43, no. 4, 500–516. DOI: <https://doi.org/10.15544/mts.2021.45>

Дата надходження статті: 02.07.2026

Дата прийняття статті до публікації: 12.08.2026

Дата публікації статті: 28.08.2026